

Trpezlivosť

v Pánovi

Modlitba na úvod:

Milostivý a dobrotivý Pane náš. Z vrúcneho srdca Ti d'akujeme, že sa k nám skláňaš a prijímaš naše modlitby. Oslovujeme Ťa, aby sme Ti vyznali, že si našou nádejou a že netúžime po inom živote, než len aby sme mohli patriť bezo zbytku Tebe.

Odpusť nám, že v živote máme chvíle, keď sa nám zdá, že si nám vzdialený alebo že sme opustení. Ty vieš, že keď na nás doliehajú súženia alebo pokušenia, srdce nám ochabne a my sa trápime kvôli tomu, prečo je to s nami tak a prečo neprichádzaš čo najrýchlejšie, aby si nás vyslobodil. Aj to nás trápi, že rýchlo zabúdame na Tvoju pomoc v čase pohodlia, ba aj v hodine skúšok, trápenia a nemoci si len ťažko vieme spomenúť na tvoje predchádzajúce zázraky.

Vidíš, že sme vo viere slabí a v tvojej známosti nedokonalí. Otvárame sa však tebe, tvojmu slovu a učeniu, ktorým nás usmerňuješ na ceste života. Vo chvíľach ťažkých a smutných daj nám pocítiť tvoju lásku a upovedom nás na doby dávne i nedávne, keď v dejinách svojho vyvoleného ľudu a aj v našom živote si konal dielo spásy.

Preto nám aj dnes, v tomto Veľkom týždni, daruj svojho Ducha svätého, aby nás vyučil tvojim cestám a obdaril nás vierou, nádejou a trpezlivosťou: znášať vlastný osud ako tvoje vyvolenie a prijímať hoci aj kríž a utrpenie so spokojnosťou a s krotkosťou ducha. V prvom rade obdaruj nás teraz múdrosťou z neba, aby sme pochopili tvoje myšlienky a poddali sa slovám tvojho učenia. Daj, aby práve tvoje slová nás priviedli k poznaniu pravdy, dodali nám silu k striedmosti a vytrvalosti, a pomohli nám žiť podľa Tvojej vôle. Vypočuj nás pre meno nášho Pána Ježiša Krista. Amen.

Slová dnešného kázňového textu sa nachádzajú v Jk 5, 7:

“

Tak buďte, bratia,
trpezliví až do príchodu
Pánovho...

”

Úvod

Vážené akademické spoločenstvo! Milí kolegovia a študenti! Milí bratia a milé sestry! Jednou zo skúšok kresťanskej viery a nádeje je trpezlivosť. Hovorí sa síce, že viera aj hory prenáša, ale vskutočnosti sa nám každému môže stať – ato hoci aj opakovane -, že práve vtrpezlivosti preukazujeme tie najmenšie úspechy kresťanského života. Prečo je tomu tak a ako sa posilniť dostatočne, aby sme v trpezlivosti boli pevní a vo viere vytrvalí? Varovné i posmeľujúce slová apoštola Jakuba nám dnes ponúkajú dobré usmernenie a povzbudenie v tejto neľahkej kresťanskej úlohe.

1. Problém trpezlivosti v prvotnej cirkvi

Biblický oddiel nás uvádza do konca biblického storočia, keď v apoštolskej cirkvi sa už zriadili zbory a zborový život fungoval pomerne organizovane. Aj kresťania mimo Palestíny sa držali apoštolských pravidiel a riadili sa podľa apoštolského učenia. Zdá sa – ako o tom hovorí list Jakubov -, že v ich živote sa objavili ťažkosti súvisiace s určitou netrpezlivosťou. Tá mala viacero pôvodov.

1. Prvý pôvod bol jednak v tom, že parúzia, teda druhý príchod Pánov sa pretáhoval a *čakanie na Ježišov príchod* sa zdalo byť príliš zdĺhavým. Keďže aj ich život produkoval mnoho prekvapivých i ťažkých situácií, podľa týchto kresťanov v diaspóre by bolo bývalo najlepšie, keby Pán už bol prišiel a bol by tak ukončil ich utrpenie. Jeho príchod sa teda očakával netrpezlivo a medzi kresťanmi sa šírila nálada súrenia.

2. Ďalším dôvodom netrpezlivosti boli konflikty medzi kresťanmi, ktoré mali pravdepodobne sociálne pozadie. Keďže do *zborov patrili ľudia z rôznych spoločenských sfér*, asi sa stávalo, že vznikali napätia medzi bohatšími a chudobnejšími, alebo že bohatší sa favorizovali a chudobnejší sa odstrkovali. To sa mohlo uplatňovať aj vbohoslužobnom spoločenstve (Jk 2,1-6).

Takéto zaobchádzanie urážalo a spôsobovalo pocit krivdy, čo sa zvyšovalo aj tým, že bohatší manipulovali chudobnejších a zneužívali svoje postavenie aj tak, že svojich zamestnancov slabo platili a krivdili im. To vyvolávalo neznesiteľné utrpenie sociálne a bolelo aj duchovne. Preto sa ukrivdení chceli dožadovať spravodlivosti, ba niekedy asi až odplaty. V každom prípade aspoň na pôde zboru boli by očakávali akúsi satisfakciu – teda vyrovnanie utrpenia, získania akéhosi „odškodnenia“. A toho sa dožadovali asi netrpezlivo a so zahorklosťou v duši, ako tomu aj dnes býva zvykom vo veciach, kde sa robia dlhé prietahy a je ťažké dočkať sa pravdy.

3. Okrem toho aj títo ukrivdení trpeli rôznymi nemocami, z čoho by tiež boli očakávali rýchle *uzdravenie* a dožadovali sa pomoci zboru – aby sa za *nich presbyteri* modlili a *navštevovali ich* (14.v.). Pravdepodobne tomu tak nebolo, a nemocní sa zanedbávali, preto apoštol Jakub na to poukazuje.

4. Samozrejme aj kresťania apoštolskej doby zápasili s hriechom vo vlastnom živote, od čoho by taktiež boli chceli byť slobodní a túžili po vyslobodení zvlášť z opakovaných pokleskov (15.v.), medzi čím boli hriechy menšie alebo aj ťažké, smrteľné (1Jn 5,16-17). To všetko ich viedlo k nekludnej nálade, k netrpezlivosti a k súreniu pomoci od Pána.

2. Príklady zo Starého zákona a z tzv. „katalógov slávy“

Apoštol Jakub ako liek proti týmto neduhom podáva svoje napomenutie a k tomu prikladá aj poznatky z dejín Božieho ľudu. Uvádza príklady zo Starého zákona, ktoré hovoria o utrpení a vytrvalosti prorokov alebo aj v apoštolskej cirkvi dobre známeho človeka bolesti - Jóba. Zdá sa, že ide o príklady strachu, bolesti a úzkosti z tzv. „katalógov slávy“, ktoré *boli známe a čítané* v obecenstve synagogálnych stretnutí nielen židovských, ale aj kresťanských.

Tak uvádza apoštol Jakub príklad prorokov, akým bol napr. Eliáš, ktorý *bol prenasledovaný* kráľom *Achabom* a v určitých chvíľach svojho života bol vo veľkej úzkosti. Jeho duch bol nekludný kvôli tomu, že sa v jeho okolí konalo zneváženie úcty Hospodina a že sa rozširoval Baálov kult. Preto bol netrpezlivý a čakal, aby Hospodin čím skôr zasiahol, očistil svoj národ a pomohol mu. A tak pravdepodobne aj skúsenosti proroka Jeremiáša, na myšlienky a vystúpenie ktorého apoštol reflektuje, tiež *prinášajú* akési usmernenie pre prvých kresťanov. Tento prorok cítil v srdci bolesť kvôli hriechu svojho národa. Báľ sa hrozby trestu, ktorá čakala na celý národ a na jeho krajinu. Zároveň sa trápil kvôli nepochopeniu svojich rovesníkov, ktorí ho ponižovali a vo svojej spupnosti trestali.

Preto – podľa chápania apoštolskej cirkvi – tento prorok očakával skorú pomoc Hospodinovu. Jakub uvádza aj príklad Jób, *veriac*ého muža, ktorý mnoho trpel na tele i na duši. Žil v neistote ohľadom otázky spravodlivosti Božej a východiska jeho sporu s Bohom. Takisto prežíval nepochopenie zo strany rodiny, manželky i priateľov. Stal sa mužom bolesti, ktorý nemal vnikom oporu. Preto súril a dožadoval sa Božej spravodlivosti a jeho pomoci.

Na základe aj týchto príkladov apoštol Jakub tvrdí: Pán je milosrdný a *lútostivý* (11.v.), a *že príde v pravý čas a pomôže*.

3. Príklady z denného života (dážď, vlaha, úroda)

Apoštolovo presvedčenie teda je, že ľud Boží musí vedieť trpezlivo čakať, a to čakať vo viere a v nádeji. Kvôli tomu uvádza aj ďalšie dve príklady z bežného života. Hovorí o vlaha, o daždi a o úrode. Uvádza príklad roľníka, ktorý trpezlivo vyčkáva vzácnu úrodu. Koná svoje dielo: ide, aby zoral zem, zasial semeno, ale sa modlí a trpezlivo čaká, aby nebesá dali vlahu a zem mohla priniest úrodu. Aj tento roľník vie, že nemôže nič zmeniť na tom, čo Boh dá. Nemôže súriť nebesá a nemôže sa násilne dožadovať vlahy. Aj zem, ktorá tiež očakáva jarný a jesenný dážď, trpezlivo čaká, aby mohla priniest úrodu.

To všetko sú príklady, ktoré chceli napomenúť týchto kresťanov z Jakubovho spoločenstva, aby boli trpezliví a čakali na zásah Boží. Majú žiť v klude, v pokoji a v nádeji, že Boh na nich nezabudol, ba naopak: práve to, že musia trpieť a byť trpezlivými, prináša o to väčšie požehnanie.

4. Jakubova konklúzia pre kresťanov v diaspóre

Jakubova konklúzia pre svojich bratov a sestry, teda kresťanov v diaspóre bola podľa tohto apoštola jasná. Podľa apoštolovho chápania dejiny ľudu Božieho potvrdzujú, že Pán je milosrdný a *lútostivý* a že pomáha v pravý čas. Hospodin zachoval svojich prorokov a o *ich osud* sa postaral. Preto nech si aj kresťania posilnia svoje srdcia *vierou a nádejou* a nech v modlitbe zotrúvajú. Nech veria, že Pánov príchod je skutočne *blízko* a nech *blahoslavia medzi sebou* tých, čo sa dokázali vytrvalými.

5. Trpezlivosť ako problém dnešných kresťanov

Bratia a sestry! Trpezlivosť je problémom aj dnešných kresťanov. Aj my sami sme podrobení mnohokrát skúške v živote viery i v živote občianskom - či tak povediac „civilnom“.

Skúška našej trpezlivosti prichádza mnohokrátým spôsobom. Jednak skúša nás Pán, či sme trpezliví v tom, aby sme sa vytrvalo modlili a očakávali vyslyšanie našich modlitieb. Môže sa stať, že sme netrpezliví aj v rýchlom raste nášho duchovného života. Chceli by sme, aby sa veci zmenili zo dňa na deň. Aby aj to duchovné ovocie tu bolo hneď a bolo na dosah. Niekedy sme netrpezliví v tom, že by sme chceli veľmi rýchlo skončiť so starým človekom – so starými zvykmi vo vlastnom živote i v živote iných v našom obcenstve, v živote ľudí, s ktorými spolu žijeme. Niekedy sme netrpezliví v očakávaní skorého úspechu našej práce. Chceli by sme vidieť čo najskôr, že to, čo konáme, má zmysel a má dobrý úspech. Niekedy sme netrpezliví aj v kresťanskej výchove našich detí, v našej domácnosti a chceli by sme vidieť pozitívne zmeny hneď a zmeny čo najefektívnejšie. Ak nás prepadne nemoc alebo nejaké nešťastie, sme tiež netrpezliví, lebo by sme sa chceli toho čo najskôr zbaviť. Chceli by sme byť uzdravení a znovu ísť cestou, ktorá sa nám líbi. A ak v živote prežívame nepríjemné okolnosti, chceli by sme ich čo najskôr ukončiť a znovu žiť v klude a v šťastí. Ak zase vo spoločnosti alebo iv cirkvi sa vyskytujú konflikty, chceli by sme, aby sa čo najskôr uplatnila pravda a spravodlivosť. A ak v skrytosti srdca sme si privlastnili Božie zaslúbenia, tak isto túžime po tom, aby ich Pán splnil čo najskôr a čo najvýdatnejšie. A tak aj to, čo prijímame vierou, aj to nás niekedy súri k tomu, aby sme urgovali Pána a chceli, aby konal. Lenže čo sa dokáže netrpezlivosťou?

6. Čo sa dokáže netrpezlivosťou?

Pravdou je, že v našom očakávaní na Pána a jeho pomocný zákrok sme veru často netrpezliví. Myslí si, že žiadne súrenie alebo konštruované napomáhanie Božím plánom či podsúvanie našich túžob na Boží stôl nerobí dobre. Tým všetkým nielenže nepomáhame, naopak: maríme Božie plány. Komplikujeme si vlastnú situáciu, alebo vidiac, že veci sa ťahajú, vnútorne sa zožierame, nervovo sa ničíme, a tak si sami vytvárame situáciu stresov. Takto nervovo zatažení ohrozujeme si zdravie a krátime si život.

Spisovateľ NORMAN WRIGHT v jednej zo svojich poviedok píše aj tento príbeh: Raz sa smrť vydala do mesta a cestou sa stretla s jedným mužom, ktorý sa jej opýtal, čo robí. Smrť odpovedala, že ide zabiť desať ľudí. Muž sa zhrozil, ale smrť odpovedala, že to je jej práca. Na druhý deň sa smrť opäť stretla s tým istým mužom, ktorý jej vyčítal, že nedodržala slovo, lebo namiesto desať ľudí zomrelo v ten deň sto. Smrť však odpovedala: „Ja som skutočne zabila iba desať ľudí, s ostatnými skoncoval ich strach a vlastná ustarostenosť.“

Tento literárny príbeh dobre zachytáva aj náš život, taktiež plný strachu, ustarostenosti a netrpezlivých túžob, ináč povedané: duchovnej depresie alebo duchovnej agresivity. Vidíme teda, že netrpezlivosťou sa nič nedokáže, iba si sami škodíme.

7. Pocit nespravodlivosti a zbytočne zdĺhavého očakávania na Pána

Je prirodzené, že keďže sme ľudia, naša trpezlivosť môže mať hranice. Aspoň si to takto niektoré zdĺhavé veci vykladáme. Niekedy sa nám skutočne môže zdať, že Pán koná príliš pomaly, že sa zbytočne čaká príliš zdĺhavo na riešenia alebo na Boží zákrok. Zvlášť v konfliktných situáciách vyvstáva v nás pocit nespravodlivosti a vtedy by sme chceli čo najskôr vidieť Boží súd alebo rehabilitáciu našich krívd.

Modlitba:

Pane a Bože náš!

Ďakujeme Ti za zvestované slovo. Ďakujeme Ti za príklad tvojich svedkov, akými boli proroci alebo Jób, i za príklad apoštolov, ktorí sa vzájomne nabádali, aby vytrvali v súžení a boli trpezliví až do príchodu nášho Pána Ježiša Krista. Vyznávame Ti, že ich príklad nás zahanbuje, keďže my nevieme byť tak vytrvalí a naša trpezlivosť sa veľmi skoro kláti.

Prosíme, odpusť nám, že namiesto trpezlivého očakávania na teba, sme netrpezliví, súrime ťa, a chceli by sme ti pomôcť, aby si sa s riešením našich žiadostí poponáhl'al. Odpusť nám, že sa tak málo spoliehame na Teba, a tak veľa chceme realizovať z vlastných síl.

Daj, aby naša aktivita a oduševnenosť bola tvojou vôľou vyvážená a aby sme sa vedeli pokoriť pod tvojou mocnou rukou bez výčitiek alebo zbytočných nárekov. Posilni naše srdce pre trpezlivosť a daj nám silu zotrvať v tejto tichej, pevnej oddanosti Tebe.

Avšak napr. podobenstvo o kúkoli medzi pšenitou (Mt 13,24-30) nás vedie k tomu, aby sme videli, že nemôžeme zasahovať do Božích plánov, a nie je dobré, ak sme príliš rýchli a konáme nepremyslene. Aj príklady, ktoré uvádza apoštol Jakub, majú nás naučiť spoliehať sa na Pána, očakávať na jeho konanie a jeho príchod. Preto jeho zvesť aj nás napomína, aby sme si posilnili srdce pre trpezlivosť. „Budte teda trpezliví, bratia, až do príchodu Pána.“ Budme teda trpezliví, vytrvalí a pevne verme, že Pán nás iste neopustí, ale aj k nám bude milosrdný a ľútostivý.

Amen.

Daj nám múdrosť pochopiť vlastný osud i tvoje tajomné skutky, ako riadiš tento svet a aj náš život. Zvlášť teraz v tomto Veľkom týždni, keď sa máme dívať na udalosti

Golgoty, nauč nás, Pane Ježiši Kriste, hľadiť na teba a nasledovať ťa, vediac, že si niesol kríž a bol si poslušný až do smrti, aby sme my mali život a silu byť trpezlivými vo vlastnom stave, do ktorého si nás určil.

Nauč nás byť trpezlivými aj k iným: k slabým, ťažkopádnym ľuďom, i k tým, ktorých vedieš ich vlastnými cestami. A daj nám lásku k ľuďom opusteným, nešťastným, i neveriacim, aby sme ich mohli potešiť, povzbudiť a pomôcť im nájsť cestu života.

Tak pomôž aj vdovám, sirotám, nemocným a umierajúcim, aby v tvojej láske mohli nájsť nádej večnej spásy. A pomôž aj nám, učiteľom, pedagógom, profesorom či kazateľom tvojho slova a všetkým, ktorí zvestujú evanjelium zmierenia: Daj, aby ich zvesť bola úprimná, pravdivá, vyvierala z ich srdca a bola potvrdená silou Tvojho Ducha, aby v tejto zvesti si mohol prísť do nášho sveta a konať ďalej dielo spásy v živote všetkých nás.

Daj nám vidieť a úprimne veriť, že Tvoj kríž je tá jediná spása pre náš život, pre naše duše.

**Pre Tvoje meno prosíme, vypočuj nás.
Amen.**

prof. ThDr. PhDr. Imrich Peres,
PhD.
Katedra Novej zmluvy